

MINISTERSTWO KULTURY, DZIEDZICTWA NARODOWEGO I SPORTU

**Wytyczne dla spółek, w których prawa z akcji lub udziałów wykonuje
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu
sporządzających sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2021**

AKCEPTUJĘ

Piotr Gliński
Wiceprezes Rady Ministrów
Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego
i Sportu

Warszawa, 18 października 2021 r

Działając na podstawie art. 8 ust. 1 pkt 1) w zw. z art. 7 ust. 1 pkt 2) ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. *o zasadach zarządzania mieniem państwowym* (Dz.U. z 2020 r. poz. 735, z późn. zm.) dalej „*ustawa o zasadach zarządzania mieniem państwowym*” Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wykonując prawa z akcji należących do Skarbu Państwa w spółkach, wskazanych w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 stycznia 2021 r. *w sprawie wykazu spółek, w których prawa z akcji Skarbu Państwa wykonuje Prezes Rady Ministrów lub inni członkowie Rady Ministrów, pełnomocnicy Rządu lub państwowe osoby prawne, w tym jednoosobowe spółki Skarbu Państwa* (Dz.U. z 2021 poz. 168, z późn. zm), ustala niniejszym „Wytyczne dla spółek, w których prawa z akcji lub udziałów wykonuje Minister Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu sporządzających sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2021”.

Celem *Wytycznych* jest, oprócz pomocy w sporządzeniu przez spółki dokumentacji na zwyczajne walne zgromadzenie/zwyczajne zgromadzenie wspólników, ujednoczenie sposobu prezentacji danych i opracowywania dokumentów w sposób przejrzysty i porównywalny dla spółek.

Niniejsze *Wytyczne* opracowane zostały z uwzględnieniem rozwiązań zaproponowanych w zaakceptowanych przez Prezesa Rady Ministrów we wrześniu 2021 r. *Wytycznych dla spółek z udziałem Skarbu Państwa sporządzających sprawozdanie finansowe za rok 2021*.

I. Część finansowo-sprawozdawcza

1. Termin złożenia sprawozdania finansowego

Dokumenty na zwyczajne walne zgromadzenie/zwyczajne zgromadzenie wspólników powinny być złożone w terminie umożliwiającym odbycie zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników w okresie 6-ciu miesięcy po upływie roku obrotowego – ostatecznym terminem, z zastrzeżeniem zapisów statutów lub umów spółek, składania jednostkowych sprawozdań finansowych, jest dzień 30 kwietnia 2022 r. (dla spółek, w których rok obrotowy upływa z końcem roku kalendarzowego).

W przypadku, jeśli rok obrotowy spółki nie upływa z końcem roku kalendarzowego, ostatecznym terminem składania jednostkowych sprawozdań finansowych jest, z zastrzeżeniem zapisów statutów lub umów spółek, ostatni dzień czwartego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego.

2. Sporządzanie sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe winno odpowiadać wymogom ustawy z dnia 29 września 1994 r. *o rachunkowości* (Dz. U. z 2021 poz. 217, z późn. zm.), dalej „*ustawa o rachunkowości*”, a elementy składowe sprawozdania, tj. wprowadzenie do sprawozdania finansowego, bilans, rachunek zysków i strat, zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym, rachunek przepływów pieniężnych, dodatkową informację i objaśnienia należy sporządzić wg układu, zakresu i treści informacji zawartych w załączniku Nr 1 do ww. ustawy.

Dane liczbowe zawarte w poszczególnych składnikach sprawozdania finansowego należy podać w złotych i groszach.

Zgodnie z art. 4a ustawy *o rachunkowości* członkowie zarządu oraz członkowie rady nadzorczej lub innego organu nadzorującego spółki są zobowiązani do zapewnienia, aby sprawozdanie finansowe, skonsolidowane sprawozdanie finansowe, sprawozdanie z działalności oraz sprawozdanie z działalności grupy kapitałowej spełniały wymagania

przewidziane w ustawie o rachunkowości oraz odpowiadają solidarnie wobec spółki za szkodę wyrządzoną działaniem lub zaniechaniem stanowiącym naruszenie tego obowiązku.

W związku z art. 52 ust. 2 ustawy o rachunkowości, sprawozdanie finansowe (wszystkie dokumenty wchodzące w jego skład) podpisują, podając datę podpisu, osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych, wszyscy członkowie zarządu. Odmowa podpisu wymaga pisemnego uzasadnienia dołączonego do sprawozdania finansowego. Odwołany członek zarządu jest uprawniony i obowiązany złożyć wyjaśnienia w toku przygotowywania sprawozdania zarządu i sprawozdania finansowego, obejmujących okres pełnienia przez niego funkcji członka zarządu, oraz do udziału w walnym zgromadzeniu/zgromadzeniu wspólników zatwierdzającym sprawozdania, o których mowa w art. 395 § 2 pkt 1 /231 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. *Kodeks spółek handlowych* (dalej „Ksh”) (Dz.U. z 2020 r., poz. 1526, z późn. zm.), chyba że akt odwołania stanowi inaczej (art. 203 § 3 i art. 370 § 3 Ksh).

Ponadto, poszczególne części sprawozdania finansowego powinny posiadać datę ich sporządzenia oraz podpis i datę złożenia podpisu osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych.

Podstawę sporządzenia sprawozdania finansowego stanowi – przyjęta przez zarząd spółki – dokumentacja zasad (polityki) rachunkowości, o której mowa w art. 10 ustawy o rachunkowości.

Przy możliwości zastosowania wielu rozwiązań, co do których ustawa o rachunkowości pozostawia wybór zarządowi spółki lub nie zawiera jednoznacznych regulacji należy kierować się:

- 1) **generalną zasadą rachunkowości określoną w art. 4 ust. 1, 1a, 1b i 2 ustawy o rachunkowości,**
- 2) **definicjami podstawowych kategorii finansowych: aktywów i zobowiązań, przychodów i kosztów określonych odpowiednio w art. 3 ust. 1 ustawy o rachunkowości.**

W praktyce oznacza to, że:

- 1) zaprezentowane w sprawozdaniu finansowym informacje oddają właściwą treść ekonomiczną transakcji, a nie tylko jej formę prawną (wyższość treści nad formą),
- 2) wykazywane przez spółkę aktywa i pasywa istnieją, są kompletne i zostały wiarygodnie wycenione,
- 3) przychody i koszty są kompletne, poprawnie sklasyfikowane i dotyczą właściwych okresów sprawozdawczych,
- 4) sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie kompletnych i prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych,
- 5) sprawozdanie finansowe jako całość daje obiektywny, jasny i rzetelny obraz działalności spółki za okres objęty sprawozdaniem.

W poszczególnych składnikach sprawozdania finansowego należy zapewnić porównywalność informacji za kolejne lata obrotowe (zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o rachunkowości) z uwzględnieniem poziomu istotności.

Zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o rachunkowości dla określenia poziomu istotności przyjmuje się następujące kryteria:

- 1) suma bilansowa 1-2%,
- 2) przychody netto 0,5-1%,
- 3) wynik finansowy brutto 5%.

Wartości niższe rozpatrywane łącznie, a nie każda z osobna od ustalonej powyżej granicy, mogą być uznane za nieistotne.

Informację dodatkową obejmującą wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia należy sporządzić zgodnie z załącznikiem Nr 1 do ustawy *o rachunkowości* z zachowaniem kolejności, numeracji, nazw punktów i podpunktów podanych w załączniku. W przypadku jeżeli zdarzenie lub wartości objęte danym punktem nie występują w spółce, należy punkt uwzględnić w sprawozdaniu z komentarzem „Nie dotyczy” lub „Nie występuje”.

3. Badanie sprawozdania finansowego przez firmę audytorską i dokonanie oceny przez radę nadzorczą

Obowiązkowi badania przez firmę audytorską podlegają:

- 1) roczne skonsolidowane sprawozdania finansowe grup kapitałowych,
- 2) roczne sprawozdania finansowe kontynuujących działalność spółek akcyjnych (z wyjątkiem spółek będących na dzień bilansowy w organizacji), oraz
- 3) roczne sprawozdania finansowe kontynuujących działalność spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, które osiągnęły w poprzednim roku obrotowym, za który sporządzono sprawozdanie finansowe, co najmniej dwie z trzech wielkości podanych w art. 64 ust.1 pkt 4 ustawy *o rachunkowości*.

Jeśli umowa spółki tak stanowi, obowiązkowi badania podlegają również roczne sprawozdania spółek z ograniczoną odpowiedzialnością nie spełniających ww. wymogów.

Procedurę wyboru firmy audytorskiej szczegółowo regulują **Wytyczne dotyczące procedury wyboru i współpracy z firmą audytorską badającą roczne sprawozdanie finansowe spółki z udziałem Skarbu Państwa zaakceptowane przez Prezesa Rady Ministrów we wrześniu 2017 r.**

Na podstawie art. 219 § 3 i art. 382 § 3 Ksh do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy ocena przedkładanych na walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników sprawozdań, o których mowa w art. 231 § 2 pkt 1 oraz 395 § 2 pkt 1 Ksh, w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, oraz wniosków zarządu dotyczących podziału zysku lub pokrycia straty i składanie zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników tej oceny.

W celu wykonania swoich obowiązków organ nadzoru może badać wszystkie dokumenty spółki, żądać od zarządu i pracowników sprawozdań i wyjaśnień oraz dokonywać rewizji stanu majątku spółki.

Należy przypomnieć, że w związku z art. 219 § 3 i 382 § 3 Ksh, rada nadzorcza zobowiązana jest do oceny wszystkich elementów sprawozdania finansowego tj.: wprowadzenia do sprawozdania finansowego, bilansu, rachunku zysków i strat, zestawienia zmian w kapitale (funduszu) własnym i rachunku przepływów pieniężnych (w przypadku, gdy spółka jest zobowiązana do sporządzenia tych pozycji sprawozdania), dodatkowych informacji i objaśnień, jak również sprawozdania z działalności oraz przedstawienia walnemu zgromadzeniu/zgromadzeniu wspólników wyników tej oceny, zaś w związku z art. 4a ustawy *o rachunkowości* do zapewnienia zgodności z wymogami tejże ustawy, wszystkich elementów sprawozdania finansowego i sprawozdania z działalności.

Rada nadzorcza przed dokonaniem oceny sprawozdania finansowego i sprawozdania zarządu z działalności spółki powinna spotkać się z kluczowym biegłym rewidentem, celem omówienia wyników badań.

W przypadku, gdy firma audytorska badająca sprawozdanie finansowe wyda opinię z zastrzeżeniem, rada nadzorcza jako organ oceniający sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami *kodeksu spółek handlowych*, powinna wyjaśnić wątpliwości wynikające z zastrzeżeń oraz przedstawić swoje stanowisko, co do możliwości zatwierdzenia sprawozdania finansowego.

W spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w których nie ustanowiono rady nadzorczej, opisane powyżej obowiązki wypełnia pełnomocnik wspólnika.

W spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością, w których sprawozdanie finansowe nie zostało zbadane (brak wymogu badania ustawowego i dobrowolnego), rada nadzorcza/pełnomocnik wspólnika są zobowiązani do szczegółowego przedstawienia efektów oceny sprawozdania finansowego, tzn. oprócz stwierdzenia:

- 1) zgodności z mającymi zastosowanie przepisami dotyczącymi rachunkowości i sprawozdawczości finansowej, a także przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości;
- 2) prawidłowości jego sporządzenia, co do formy i treści z przepisami prawa i umową spółki;
- 3) rzetelności sprawozdania zarządu z działalności spółki i jego zgodności z przepisami prawa oraz z informacjami zawartymi w rocznym sprawozdaniu finansowym;

do przedstawienia sytuacji majątkowej i finansowej, wyniku finansowego, ze wskazaniem na zjawiska, które w porównaniu z okresami poprzednimi w istotny sposób wpływają negatywnie lub pozytywnie na sytuację spółki oraz zagrożeń związanych z możliwością kontynuowania działalności przez spółkę.

Dokumenty sprawozdawcze spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, które w przedstawionym przypadku nie będą zawierały sprawozdania rad nadzorczych/pełnomocnika wspólnika z oceny sprawozdania finansowego, sporządzonego zgodnie z powyższymi kryteriami, nie będą rozpatrywane przez zwyczajne zgromadzenie wspólników do czasu uzupełnienia.

4. Sprawozdania finansowe jednostek powiązanych

Do sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej mają zastosowanie przepisy rozdziału 6 ustawy *o rachunkowości*.

Obowiązki dotyczące jednostkowego rocznego sprawozdania finansowego odnoszą się również do sporządzania, podpisywania, zatwierdzania, badania oraz publikacji skonsolidowanych sprawozdań finansowych grupy kapitałowej.

Rada nadzorcza jest zobowiązana do oceny skonsolidowanego sprawozdania grupy kapitałowej, w zakresie jaki wynika z art. 382 § 3 Ksh oraz art. 219 § 3 Ksh.

Ostatecznym terminem składania sprawozdań finansowych grupy kapitałowej jest dzień 30 kwietnia 2022 r.

W przypadku, jeśli rok obrotowy spółki dominującej nie upływa z końcem roku kalendarzowego, ostatecznym terminem składania sprawozdań finansowych grupy kapitałowej jest ostatni dzień czwartego miesiąca po zakończeniu roku obrotowego spółki dominującej.

5. Zachowanie przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy przedsiębiorstwami publicznymi a organami publicznymi

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 22 września 2006 r. *o przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorstwami publicznymi oraz o przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców* (Dz. U. Nr 191, poz. 1411, z późn. zm.), dalej „ustawa o przejrzystości”, przedsiębiorca publiczny, w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego (z zastrzeżeniem art. 4 ust. 5 i art. 7 ustawy o przejrzystości), przekazuje właściwemu organowi nadzorującemu dokumenty i materiały dotyczące przysporzeń ze środków publicznych i ich wykorzystania oraz powiązań organizacyjnych i finansowych z organami publicznymi wraz z informacją zawierającą szczegółowe dane dot. przedsiębiorcy, opis tych powiązań, a także zestawienie oraz opis tych przysporzeń i sposobu ich wykorzystania. Szczegółowy zakres przekazywanych danych oraz

wzór odpowiedniego formularza zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. w sprawie dokumentów, materiałów oraz informacji koniecznych do oceny zachowania przejrzystości stosunków finansowych pomiędzy organami publicznymi a przedsiębiorcami publicznymi

(Dz. U. Nr 162, poz. 1146).

Przedsiębiorcą publicznym w rozumieniu ww. ustawy jest każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, bez względu na sposób działania oraz formę organizacyjno-prawną, w szczególności spółka handlowa, spółdzielnia, przedsiębiorstwo państwowe, towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych oraz bank państwowy, na którego działalność organ publiczny wywiera decydujący wpływ, niezależnie od wpływu wywieranego na niego przez inne podmioty. Decydujący wpływ, zgodnie z definicją ustawodawcy, określono w art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. a-d ustawy o przejrzystości.

Przedsiębiorca publiczny spełniający przesłanki art. 4 ust. 5 ustawy o przejrzystości (przedsiębiorca, który nie uzyskał przysporzenia ze środków publicznych w ostatnim roku obrotowym i nie wykorzystywał w ostatnim roku obrotowym przysporzeń ze środków publicznych uzyskanych w latach poprzednich oraz nie jest przedsiębiorcą działającym w sektorze przetwórstwa przemysłowego, który w ostatnim roku obrotowym uzyskał przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów w wysokości stanowiącej równowartość co najmniej 250 mln euro), zobowiązany jest złożyć właściwemu organowi nadzorującemu w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, oświadczenie o nieuzyskaniu i niewykorzystywaniu przysporzeń, zawierające podstawę prawną – tytuł tego zwolnienia oraz klauzulę następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

W przypadku przedsiębiorców publicznych zwolnionych z obowiązków, o których mowa wyżej, na podstawie art. 7 ustawy o przejrzystości, przy składaniu wniosku o odbycie zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników zarząd spółki zobowiązany jest przedłożyć właściwej komórce organizacyjnej Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu realizującej zadania związane z wykonywaniem praw z akcji lub udziałów Skarbu Państwa stosowne oświadczenie o zwolnieniu i podstawie prawnej – tytule tego zwolnienia.

Ponadto, zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o przejrzystości przedsiębiorca korzystający z praw specjalnych lub praw wyłącznych oraz przedsiębiorca realizujący usługi w ogólnym interesie gospodarczym, który w związku z realizacją tych usług uzyskuje przysporzenie ze środków publicznych – jeżeli prowadzi inny rodzaj działalności gospodarczej niż działalność, której dotyczą te prawa lub usługi, z zastrzeżeniem art. 13 ustawy o przejrzystości, w terminie 30 dni od dnia zatwierdzenia sprawozdania finansowego, przekazuje organowi publicznemu, który udzielił mu praw specjalnych lub praw wyłącznych lub powierzył realizację usług w ogólnym interesie gospodarczym niezbędne dokumenty, materiały i informacje szczegółowo określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. w sprawie dokumentów, materiałów oraz informacji koniecznych do oceny zachowania przejrzystości finansowej niektórych przedsiębiorców.

II. Gospodarka kapitałami własnymi spółki

1. Kierunkowe zasady podziału zysku netto za rok obrotowy 2021 w spółkach z udziałem Skarbu Państwa

(Niniejsze wytyczne nie uwzględniają szczególnych uregulowań wynikających z odrębnych przepisów.)

Pobór dywidendy jest uprawnieniem akcjonariusza/wspólnika wynikającym z jego kapitałowego zaangażowania w spółkę, z zastrzeżeniem powszechnie obowiązujących przepisów prawa.

Mając na względzie uzyskany wynik ekonomiczny spółki i stosując indywidualne podejście do sytuacji w konkretnej spółce, w procesie decyzyjnym należy uwzględniać długoterminowe (planowanie z poziomu strategicznego) i krótkoterminowe (analiza danego roku obrotowego) oczekiwania dywidendowe akcjonariuszy.

W szczególności będą brane pod uwagę:

- 1) potrzeby kapitałowe spółki oraz struktura jej kapitału, w tym konieczność dokonania odpisów na kapitały spółki zgodnie z Ksh i umową/statutem spółki,
- 2) konieczność pokrycia nierozliczonej straty z lat ubiegłych,
- 3) realizowane projekty inwestycyjne, ze szczególnym uwzględnieniem działań innowacyjnych, wynikające z długookresowej strategii zaopiniowanej pozytywnie przez radę nadzorczą/pełnomocnika wspólnika lub innych szczegółowych dokumentów np. planu rozwoju, programu restrukturyzacji, biznesplanu przedsięwzięcia itp.,
- 4) poziom zadłużenia spółki.

Co do zasady oczekiwana wysokość dywidendy powinna być nie wyższa niż 60% zysku netto spółki za dany rok (w jednoosobowej spółce Skarbu Państwa pomniejszonego o dokonaną wpłatę z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym oraz wpłatę z zysku, o ile przepisy tak stanowią, po opodatkowaniu podatkiem dochodowym, na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg); jednocześnie należy wskazać, że zgodnie z art. 33b ust. 1 pkt 2 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym przychodami Funduszu Inwestycji Kapitałowych są między innymi środki w wysokości 30% każdej wypłaconej dywidendy, a także zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy, z akcji należących do Skarbu Państwa.

Walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników **odstępuje od poboru dywidendy**, gdy:

- 1) suma strat z lat poprzednich wykazana w bilansie spółki jest wyższa od kwoty osiągniętego zysku netto za rok obrotowy,
- 2) Skarb Państwa przekazywał spółce, w danym roku obrotowym, pomoc finansową (w szczególności dotację), poręczał kredyty lub umarzał długi,
- 3) spółka realizuje misję publiczną bądź zadania publiczne (zdefiniowane w art. 2 pkt 8 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym, bądź w art. 1 ust. 3 pkt 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami), jednakże w sytuacji, gdy zysk takich spółek jest wynikiem działalności komercyjnej dopuszczalna jest wypłata dywidendy.

Walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników **może odstąpić od poboru dywidendy w całości lub znacznie ogranicza jej wysokość**, w przypadku:

- 1) realizacji przez spółkę określonej strategii inwestycyjnej, w szczególności, gdy organy spółki wnioskuje o przeznaczenie całości lub części zysku netto na kapitał zapasowy lub kapitał rezerwowy, z wyraźnym wskazaniem na konkretne projekty i zadania innowacyjne oraz rozwojowe, wynikające z przyjętej strategii, wspomagającej realizację długookresowej polityki gospodarczej państwa,
- 2) realizacji przez spółkę akwizycji, w szczególności wynikających z przyjętej strategii,
- 3) gdy w danym roku obrotowym zysk jest wynikiem aktualizacji wyceny wartości aktywów, rozwiązania rezerw.

Po przeanalizowaniu wniosku spółki i zweryfikowaniu jego zasadności podejmuje się decyzję w sprawie pobrania dywidendy. Wysokość dywidendy ustala się z uwzględnieniem sytuacji ekonomiczno-finansowej spółki oraz wskaźników rentowności, płynności, zadłużenia, w szczególności takich wskaźników, jak:

- 1) wskaźniki ROE, ROA - stopa zwrotu z kapitału własnego liczona dla zysku netto oraz stopa zwrotu z aktywów, która wskazuje na efektywność gospodarowania aktywami w spółce oraz określa celowość dystrybucji jej zysków,
- 2) wskaźnik płynności bieżącej, liczony jako stosunek aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych ogółem, którego wartość - w zależności od branży, specyfiki działalności spółki - wskazująca na nadpłynność (minimum na poziomie 2,0) w uzasadnionych przypadkach może stanowić przesłankę do wzrostu oczekiwań co do wysokości dywidendy,
- 3) wskaźnik EBITDA - liczony jako zysk operacyjny i amortyzacja, pokazujący wynik z działalności przedsiębiorstwa osiągnany przy wykorzystaniu kapitałów własnych oraz finansowania zewnętrznego,
- 4) wskaźnik zadłużenia np. wskaźnik dług netto/EBITDA - informujący o możliwości pokrycia zobowiązań długoterminowych środkami pieniężnymi uzyskanymi przez spółkę w wyniku prowadzenia działalności operacyjnej, przy czym przez pojęcie długu netto należy rozumieć zobowiązania długoterminowe pomniejszone o środki pieniężne.

Zamiast wskaźnika dług netto/EBITDA mogą być też wykorzystywane wskaźniki takie, jak wskaźnik zadłużenia aktywów, wskaźnik zadłużenia kapitału własnego lub pokrewne.

Pobór dywidendy jest szczególnie uzasadniony, gdy zyski spółki wynikają głównie ze zmian otoczenia gospodarczego, a w szczególności uwarunkowań makroekonomicznych, takich jak zmiany cen surowców i innych materiałów podstawowych, materiałów pomocniczych, paliw, części zamiennych, opakowań, które służą wytworzeniu wyrobów gotowych lub usług. Czynnikiem przemawiającym za zwiększeniem dywidendy jest także brak strategii rozwoju spółki lub niepełna realizacja planów inwestycyjnych, a także sytuacja kiedy zysk wynika ze sprzedaży nieruchomości.

Żaden z powyższych wskaźników nie stanowi samoistnej przesłanki za obniżeniem lub podwyższeniem poziomu dywidendy.

Proces analityczno-decyzyjny w sprawie zaniechania lub poboru dywidendy i jej wysokości dokumentuje komórka organizacyjna Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu właściwa w zakresie wykonywania praw z akcji lub udziałów. Komórka ta ma możliwość wyboru wskaźników z przedstawionego katalogu otwartego, w tym wskaźników zadłużenia, adekwatnych do oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej danej spółki.

Kwotę zysku (w jednoosobowej spółce Skarbu Państwa pomniejszoną o dokonane wpłaty z zysku po opodatkowaniu podatkiem dochodowym, wpłaty z zysku, o ile przepisy tak stanowią, po opodatkowaniu podatkiem dochodowym, na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg) oraz pomniejszoną o planowaną do pobrania dywidendę dzieli się w sposób następujący:

- 1) minimum 60% tej kwoty – z przeznaczeniem na kapitał zapasowy i ewentualnie pozostałe kapitały rezerwowe (cele rozwojowe),
- 2) maksimum 40% tej kwoty – z przeznaczeniem na inne cele (wyплаты nagród z zysku wraz z obciążeniami i zasilenie ZFŚS).

Odpisu na cele wymienione w punkcie 2 dokonuje się z części zysku netto pochodzącego z podstawowej działalności spółki, pod warunkiem pobrania dywidendy. Odpisy na te cele nie mogą być wyższe od dywidendy. Walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników może rozważyć odstępianie od tej zasady w wyjątkowych uzasadnionych przypadkach np. brak

podwyżek płac w spółce w ostatnich latach spowodowany realizacją procesu restrukturyzacji.

W spółkach publicznej radiofonii i telewizji, z uwagi na to, iż Skarbowi Państwa zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, nie przysługuje prawo do udziału w ich zysku, na umotywowany wniosek zarządu, zysk netto może być podzielony w następujący sposób:

- 1) minimum 80% kwoty zysku netto z przeznaczeniem na kapitał zapasowy lub na pozostałe kapitały rezerwowe (cele rozwojowe),
- 2) maksimum 20% kwoty zysku netto z przeznaczeniem na inne cele (wyплаты nagród z zysku wraz z obciążeniami i zasilenie ZFŚS), pod warunkiem uzyskania dodatniego wyniku na podstawowej działalności spółki.

Odpisu na cele wymienione w punkcie 2 dokonuje się z części zysku netto pochodzącego z podstawowej działalności spółki. Walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników może rozważyć odstąpienie od tej zasady w wyjątkowych uzasadnionych przypadkach np. brak podwyżek płac w spółce w ostatnich latach spowodowany realizacją procesu restrukturyzacji.

Odpisy na cele rozwojowe

Kapitał zapasowy

Zgodnie z przepisem art. 396 § 1 Ksh, w spółkach akcyjnych na pokrycie strat należy tworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się co najmniej 8% zysku za dany rok obrotowy, dopóki kapitał ten nie osiągnie co najmniej 1/3 kapitału zakładowego – określenie „co najmniej” nie oznacza, że kwota odpisów na ten kapitał nie może być wyższa. Jeśli umowa spółki tak stanowi, zasady te obowiązują w spółkach z o.o.

Pozostałe kapitały rezerwowe

Wnioskując o odpis z zysku netto na pozostałe kapitały rezerwowe z przeznaczeniem na rozwój (wzrost niefinansowych aktywów trwałych), zarząd powinien przedstawić szczegółowe uzasadnienie do takiego wniosku.

Odpisy na inne cele

Nagrody z zysku

Przy analizie wniosku zarządu dotyczącym propozycji podziału zysku netto za rok obrotowy 2021 walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników będzie przyjmowało generalną zasadę, że wyплаты nagród z zysku wraz z obciążeniami naliczonymi od tych nagród nie mogą przekroczyć wysokości 8,5% podstawy naliczenia nagrody, tj. kwoty wynagrodzeń (wraz z obciążeniami) obciążających koszty w danym podmiocie gospodarczym w ocenianym roku obrotowym, z wyłączeniem wynagrodzeń osób wymienionych w art. 1 ust. 3 pkt 1-3 ustawy z dnia 9 czerwca 2016 r. *o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami* (Dz.U. z 2020 r., poz. 1907, z późn. zm.) dalej „ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń”.

Do propozycji podziału zysku netto należy dołączyć uzasadnienie wraz z podaniem podstawy wyплаты nagrody z zysku i wskazaniem łącznej kwoty obciążeń od nagród.

Zabrania się uruchamiania zaliczkowej wyплаты nagród z zysku dla pracowników.

W związku z obowiązywaniem przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń członkom zarządów nie przysługuje roszczenie z tytułu udziału w zysku - w związku z tym **zasady podziału zysku nie dotyczą osób wymienionych w ustawie, w tym członków zarządów.**

Nie ma możliwości przyznania nagród lub premii z zysku członkom rady nadzorczej/pełnomocnikom wspólnika.

Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

Środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. *o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych* (tj, Dz. U. z 2021 r., poz. 746 , z późn. zm.) można dodatkowo zwiększyć o odpisy z zysku netto do podziału.

Należy przyjąć, że kwota odpisu z zysku netto do podziału przeznaczona na zwiększenie Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych nie powinna przekroczyć 1 000 zł na jednego pracownika (według stanu zatrudnienia na koniec roku obrotowego).

2. Pokrywanie straty bilansowej

W przypadku, gdy spółka zamknęła rok obrotowy stratą netto i/lub wykazuje stratę z lat ubiegłych, możliwe jest ich pokrycie z kapitału zapasowego, a gdy zabraknie tego kapitału, należy wnioskować o pokrycie różnicy z pozostałych kapitałów rezerwowych z wyłączeniem kapitału z aktualizacji wyceny (jeśli są utworzone i tylko z części, która nie została przeznaczona przez walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników na określony cel) lub z kapitału zapasowego odtworzonego w latach następnych. W przypadku, gdy spółka w kilku kolejnych latach poniosła stratę netto i nie jest możliwe pokrycie strat z innych kapitałów, a jest możliwe obniżenie kapitału zakładowego, organy spółki powinny rozważyć możliwość złożenia wniosku do walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników o dokonanie takiej czynności przy uwzględnieniu możliwości wynikających z umowy/ statutu spółki i kodeksu spółek handlowych – wnioskując o umorzenie części akcji/ udziałów lub też obniżenie wartości nominalnej akcji/ udziału w taki sposób, żeby powstała możliwość pokrycia nierozliczonych strat z lat ubiegłych i straty roku obrotowego. Do akcji lub udziałów należących do Skarbu Państwa nie stosuje się odpowiednio przepisów art. 199 lub 359 Ksh w zakresie dotyczącym umorzenia przymusowego.

3. Użycie kapitałów spółki

Zgodnie z brzmieniem art. 396 § 5 Ksh, o użyciu kapitału zapasowego i rezerwowych decyduje walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników. Kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny może w ciągu roku obrotowego zasilać kapitał zapasowy zgodnie z art. 31 ust. 4 z zastrzeżeniem art. 32 ust. 5 ustawy *o rachunkowości*, przy czym czynność ta wymaga uchwały walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników zatwierdzającego roczne sprawozdanie finansowe.

4. Wniosek zarządu o podjęcie decyzji co do dalszego istnienia spółki

Jeżeli zachodzi sytuacja określona w art. 233 § 1/art. 397 Ksh, zarząd składając wniosek do walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników o podjęcie decyzji co do dalszego istnienia spółki, powinien przedstawić swoje stanowisko w tej sprawie z uzasadnieniem oraz stanowisko rady nadzorczej/pełnomocnika wspólnika z uzasadnieniem.

Jeśli zdaniem zarządu istnieją przesłanki, które dają spółce możliwość odzyskania równowagi finansowej i gospodarczej (układ z wierzycielami, restrukturyzacja firmy), zarząd bezwzględnie powinien przedstawić wiarygodny program restrukturyzacji wraz z projekcjami finansowymi, którego realizacja docelowo zapewni Spółce generowanie zysku z działalności podstawowej. W przypadku, jeżeli w spółce jest realizowany program restrukturyzacji, do wniosku o dalsze istnienie winno być dołączone sprawozdanie o stopniu realizacji programu wraz z określeniem prawdopodobieństwa osiągnięcia końcowego sukcesu.

Powyższe powinno być stosowane również w przypadku zwołania przez zarząd nadzwyczajnego walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w sprawie podjęcia decyzji co do dalszego istnienia spółki.

Do sumy kapitałów, o której mowa w art. 233 § 1/art. 397 Ksh, należy włączyć kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny.

III. Sprawozdawczość zarządu spółki

1. Dokumenty przedkładane celem odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników

W celu odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników, zarząd spółki przedkłada Ministrowi Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu następujące dokumenty:

1) wniosek zarządu o odbycie zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników.

2) sprawozdanie finansowe za rok obrotowy 2021, obejmujące:

- a) wprowadzenie do sprawozdania finansowego,
- b) bilans,
- c) rachunek zysków i strat,
- d) zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym (o ile jest sporządzane),
- e) rachunek przepływów pieniężnych (o ile jest sporządzany),
- f) dodatkowe informacje i objaśnienia.

3) sprawozdanie zarządu z działalności spółki w roku obrotowym 2021 oraz:

- a) sprawozdanie o wydatkach reprezentacyjnych, a także wydatkach na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem w roku obrotowym 2021,
- b) sprawozdanie ze stosowania dobrych praktyk w roku obrotowym 2021, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym, o ile zostały wydane.

Sprawozdania wymienione w punktach a) i b) powyżej mogą również stanowić odrębny dokument.

4) sprawozdanie z działalności zarządu jako organu spółki;

(może zostać włączone do Sprawozdania z działalności spółki w roku obrotowym).

5) uchwały zarządu w formie wniosków do walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników:

- a) w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego spółki, zawierająca wniosek do zwyczajnego walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników o zatwierdzenie tego sprawozdania,
- b) w sprawie przyjęcia sprawozdania zarządu z działalności spółki, zawierająca wniosek do zwyczajnego walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników o zatwierdzenie tego sprawozdania,
- c) w sprawie podziału zysku lub sposobu pokrycia straty oraz nierozliczonego wyniku z lat ubiegłych – zawierająca propozycję podziału zysku (pokrycia straty) wraz z uzasadnieniem;

6) sprawozdanie firmy audytorskiej z badania sprawozdania finansowego;

7) sprawozdanie rady nadzorczej lub pełnomocnika wspólnika z oceny sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2021, sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty, zgodnie z kryteriami

zawartymi w art. 382 § 3 i § 4 Ksh (odpowiednio art. 219 § 3 i § 4) – **wraz z dołączonymi uchwałami rady nadzorczej lub decyzjami pełnomocnika wspólnika** dotyczącymi:

a) oceny sprawozdania finansowego wraz ze stwierdzeniem jego zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wnioskiem do zwyczajnego walnego zgromadzenia/zwyczajnego zgromadzenia wspólników o zatwierdzenie lub odrzucenie tego sprawozdania,

b) oceny:

i. sprawozdania zarządu z działalności spółki wraz ze stwierdzeniem jego zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym oraz wnioskiem o zatwierdzenie lub odrzucenie tego sprawozdania,

ii. sprawozdania o wydatkach reprezentacyjnych, a także wydatkach na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem,

iii. sprawozdania ze stosowania dobrych praktyk, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 2 ustawy o zasadach zarządzania mieniem państwowym (o ile zostały wydane),

Jeżeli sprawozdania wymienione powyżej w podpunktach i), ii), iii) stanowią jeden dokument to rada nadzorcza może podjąć jedną uchwałę opiniującą cały dokument odnosząc się w uchwale do każdego z wymienionych sprawozdań z uzasadnieniem.

c) oceny wniosku zarządu dotyczącego podziału zysku netto lub pokrycia straty netto;

8) sprawozdanie rady nadzorczej jako organu spółki z działalności w roku obrotowym 2021, wraz z załączoną uchwałą rady nadzorczej dotyczącą przyjęcia tego sprawozdania lub sprawozdanie pełnomocnika wspólnika z jego działalności w roku obrotowym 2021;

9) uchwała rady nadzorczej/wniosek pełnomocnika wspólnika w sprawie wniosku do walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników o udzielenie lub nieudzielenie absolutorium członkom zarządu spółki. Uchwała rady nadzorczej/wniosek pełnomocnika wspólnika będąca wnioskiem o nieudzielenie absolutorium powinna zawierać uzasadnienie podjętej decyzji;

10) W przypadku upływu kadencji zarządu spółki:

a) w przypadku gdy organem powołującym zarząd jest rada nadzorcza, uchwała rady nadzorczej w sprawie powołania członków zarządu na następną kadencję, wraz z protokołem z postępowania kwalifikacyjnego (jeżeli uchwała taka zostanie podjęta przed terminem przekazania dokumentów na zwyczajne walne zgromadzenia/zgromadzenia wspólników),

b) protokół z wyboru członka zarządu wybranego przez pracowników zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników (Dz. U. z 2021 r., poz. 425), jeśli spółka zatrudnia powyżej 500 pracowników;

11) w przypadku upływu kadencji rady nadzorczej w spółkach w których pracownicy wybierają swego przedstawiciela do rady nadzorczej – protokół z wyborów przedstawicieli pracowników do rady nadzorczej na następną kadencję wraz z dokumentami potwierdzającymi, że wybrane osoby spełniają wymogi określone w ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym i art. 214 i 387 Ksh.

Zwyczajne walne zgromadzenie lub zwyczajne zgromadzenie wspólników odbywa się bez formalnego zwołania tj. w trybie art. 240 lub art. 405 § 1 Ksh

2. Sprawozdanie zarządu z działalności spółki w roku obrotowym 2021.

Sprawozdanie zarządu z działalności spółki w roku obrotowym 2021 winno być opracowane w sposób rzetelny i przejrzysty, a więc powinno obejmować istotne informacje niezbędne do ogólnej oceny sytuacji gospodarczej jednostki, działalności w roku obrotowym oraz ryzyka prowadzenia dalszej działalności. Przedstawiony poniżej wzór należy potraktować w sposób elastyczny uwzględniając statystykę prowadzoną w spółce. Materiał może być uzupełniony o inne – zdaniem zarządu ważne – informacje o działalności spółki w roku obrotowym 2021.

(WZÓR)

SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI SPÓŁKI

..... **W ROKU OBROTOWYM 2021**

(nazwa)

Przy sporządzaniu przedmiotowego sprawozdania, w szczególności w zakresie zasad jego sporządzania i prezentacji w nim informacji oraz cech jakościowych, zaleca się korzystanie z wytycznych (wskazówek) zawartych w Krajowym Standardzie Rachunkowości Nr 9 „Sprawozdanie z działalności”, stanowiącym załącznik do uchwały Nr 22/2017 Komitetu Standardów Rachunkowości z dnia 19 grudnia 2017 r., ogłoszonym w Komunikacie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 stycznia 2018 r. (Dziennik Urzędowy Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 4 stycznia 2018 r., poz. 4).

W sprawozdaniu należy uwzględnić wszystkie wymienione poniżej elementy zgodnie z zaproponowaną kolejnością i z zachowaniem numeracji, nazw punktów i podpunktów. W przypadku jeżeli zdarzenie lub wartości objęte danym punktem nie występują w spółce, należy punkt uwzględnić w sprawozdaniu z komentarzem „Nie dotyczy” lub „Nie występuje”.

1. Dane wstępne.

- 1.1. Informacje ogólne o spółce z uwzględnieniem wpływów, jaki na działalność spółki i jej położenie wywarły m.in.:
 - a) ogólny stan gospodarki (np. przepisy prawa, czynniki ekologiczne itp.),
 - b) warunki w branży, w której funkcjonuje spółka (np. sytuacja na rynku, konkurencja itp.),
 - c) czynniki bezpośrednio zależne od spółki (np. strategia sprzedaży, wykorzystanie możliwości produkcyjnych, strategia finansowania).
- 1.2. Informacje o nabyciu udziałów (akcji) własnych, a w szczególności celu ich nabycia, liczbie i wartości nominalnej, ze wskazaniem, jaką część kapitału zakładowego reprezentują, cenie nabycia oraz cenie sprzedaży tych udziałów (akcji) w przypadku ich zbycia.
- 1.3. Struktura organizacyjna:
 - a) oddziały (zakłady) produkcji podstawowej i ich zatrudnienie,
 - b) oddziały (wydziały) produkcji pomocniczej i ich zatrudnienie,
 - c) schemat organizacyjny spółki z uwzględnieniem posiadanych oddziałów (zakładów, wydziałów),
 - d) zmiany struktury organizacyjnej w ciągu roku obrotowego w poszczególnych obszarach działalności spółki.
- 1.4. Sytuacja kadrowo-płacowa spółki:

- 1.4.1. zatrudnienie średnioroczne i stan zatrudnienia na koniec roku w podziale na pracowników produkcyjnych i nieprodukcyjnych,
- 1.4.2. przedsięwzięcia z zakresu zmiany zatrudnienia i jego struktury,
- 1.4.3. krótkie omówienie systemu wynagrodzeń obowiązującego w spółce, z podaniem średniej miesięcznej płacy brutto w badanym okresie, w tym dla poszczególnych stanowisk,
- 1.4.4. istotne informacje mające wpływ na sytuację kadrowo-płacową, w tym:
 - a) świadczenia na rzecz pracowników, szkolenia itp.
 - b) zmiany warunków płacy,
 - c) zwolnienia grupowe,
 - d) spory zbiorowe,
 - e) rozwiązanie, zawieszenie, zawarcie zakładowego lub zbiorowego układu pracy.
- 1.5. Sytuacja majątkowa, w tym:
 - a) informacja o stanie majątku posiadanego przez spółkę (powierzchnia gruntów ogółem, w tym grunty własne, w użytkowaniu wieczystym, inne), podać powierzchnię i krótki opis posiadanego majątku,
 - b) informacja dotycząca obiektów socjalno-bytowych z wyszczególnieniem sposobu zarządzania (np. umowa dzierżawy, itp.),
 - c) zmiany w majątku spółki ze szczególnym uwzględnieniem przedmiotu zbycia, trybu, podstawy podjęcia decyzji – w ujęciu wartościowym i procentowym zmian w stosunku do aktywów spółki jak i danej pozycji bilansowej; prezentacja powinna nastąpić w układzie pozycji bilansu: grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntu), budynki, lokale prawa do lokali, obiekty inżynierii lądowej i wodnej, urządzenia techniczne i maszyny, środki transportu inne środki trwałe z opisem zasadniczych zmian na skutek zbycia, nabycia, amortyzacji;
 - d) informacja o majątku Spółki dzierżawionym innym podmiotom i o dzierżawie przez Spółkę majątku od innych podmiotów (powierzchnia i krótki opis),
 - e) informacja, czy w przypadku rozporządzenia składnikami aktywów trwałych, w rozumieniu przepisów o rachunkowości, zaliczonymi do wartości niematerialnych i prawnych, rzeczowych aktywów trwałych lub inwestycji długoterminowych, w tym wniesienie jako wkładu do spółki lub spółdzielni, jeżeli wartość rynkowa tych składników przekracza wartość 5% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego, a także oddanie tych składników do korzystania innemu podmiotowi, na okres dłuższy niż 180 dni w roku kalendarzowym, na podstawie czynności prawnej, jeżeli wartość rynkowa przedmiotu czynności prawnej przekracza 5% sumy aktywów, spółka uzyskała zgodę walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.
- 1.6. Wielkość i struktura produkcji i sprzedaży, w tym:
 - a) polityka asortymentowa, stopień wykorzystania zdolności produkcyjnych, struktura wieku parku maszynowego i zmiany w tym zakresie, informacje o systemach jakości produkcji,
 - b) rentowność brutto i netto liczona jako stosunek wyniku finansowego (brutto i netto) w danej grupie, do przychodów ze sprzedaży danej grupy wyrobów bez VAT, zgodnie z metodologią GUS, w roku sprawozdawczym i poprzednim.
- 1.7. Znaczący wzrost niepieniężnych i rzeczowych aktywów trwałych, które wystąpiły w omawianym okresie, bądź są przewidywane w dalszych latach, wraz z podaniem źródeł ich finansowania (nakłady zakończone, w toku i rozpoczęte) oraz ich struktura rzeczowa, wynikająca ze strategii spółki.
- 1.8. Ważniejsze osiągnięcia w dziedzinie inwestycji, badań i rozwoju technicznego.

- 1.9. Omówienie stopnia realizacji zleconych przez walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników konkretnych zadań do wykonania w spółce (np. sporządzenia i przedłożenia sprawozdania z realizacji uchwały walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników dotyczącej wyrażenia zgody na zbycie składników aktywów trwałych) oraz w przypadku ich niewykonania, podanie przyczyn takiego stanu.
- 1.10. Ochrona środowiska z uwzględnieniem sankcji i opłat poniesionych i grożących spółce z tego tytułu.
- 1.11. Informacja o stanie ewentualnych roszczeń reprivatyzacyjnych zgłaszanych do majątku Spółki (krótki opis wraz z podaniem powierzchni i % udziału w aktywach spółki).
- 1.12. Informacja o realizacji programu strategicznego.

2. Dane ekonomiczno-finansowe

- 2.1. Omówienie struktury istotnych przychodów w podziale na przychody operacyjne, pozostałe przychody operacyjne i przychody finansowe za rok sprawozdawczy i poprzedni, z podaniem przyczyn ewentualnych zmian udziału poszczególnych przychodów. Istotne pozycje przychodów powinny obejmować w szczególności dotacje, a w przypadku spółek publicznej radiofonii i telewizji również przychody, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. *o radiofonii i telewizji* (Dz.U. z 2020 r. poz. 805 ze zm.).
- 2.2. Omówienie struktury kosztów za rok sprawozdawczy i poprzedni w układzie rodzajowym oraz w układzie kalkulacyjnym z podaniem przyczyn ewentualnych zmian udziału poszczególnych kosztów.
- 2.3. Wyszczególnienie i omówienie:
 - i. poniesionych w ostatnim roku i planowanych na następny rok nakładów na niefinansowe aktywa trwałe z wyodrębnieniem nakładów na ochronę środowiska,
 - ii. kwot i charakteru poszczególnych pozycji przychodów lub kosztów o nadzwyczajnej wartości lub które wystąpiły incydentalnie (o czym mowa w części dotyczącej dodatkowych informacji i objaśnień Załącznika nr 1 do ustawy o rachunkowości określającego zakres informacji wykazywanych w sprawozdaniu finansowym dla jednostek innych niż banki, zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji).
- 2.4. Omówienie poręczeń i gwarancji udzielonych przez spółkę, w tym m.in. „zagrożonych”, kwestie związane z przekroczeniem limitów określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. *o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne* (Dz. U. z 2021 r., poz. 442, z późn. zm.).
- 2.5. Wykaz głównych należności wg poniższych wzorów:

Okres przeterminowania	Kwota w zł	Udział %
Należności przeterminowane do 3 miesięcy		
Należności przeterminowane powyżej 3 do 6 miesięcy		
Należności przeterminowane powyżej 6 do 12 miesięcy		
Należności przeterminowane powyżej 12 miesięcy		
RAZEM		100%
Udział należności spornych w należnościach ogółem		
Należności ogółem		100%

- 2.6 Zobowiązania ogółem, w tym przeterminowane, z uwzględnieniem zobowiązań wobec budżetu z poszczególnych tytułów:
- Zobowiązania ogółem - zł,
 - Zobowiązania przeterminowane - zł (.....% zobowiązań ogółem),
w tym:
 - Zobowiązania przeterminowane wobec budżetu -zł,
(.....% zobowiązań wobec budżetu)
w tym, wg poszczególnych tytułów:
 - tytuł - zł (% zobowiązań przeterminowanych wobec budżetu),
 - tytuł - zł (% zobowiązań przeterminowanych wobec budżetu, itd.

2.7 Korzystanie z kredytów bankowych w ciągu roku:

Kwota kredytu	Koszty kredytu	Data zaciągnięcia	Okres spłaty
1.			
2. itd.			

W punkcie tym należy udzielić informacji, czy w przypadku zaciągnięcia kredytów pod zastaw, hipotekę lub przewłaszczenie aktywów trwałych jako zabezpieczenie linii kredytowej o równowartości przekraczającej wartość 5% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości spółka uzyskała zgodę w uchwale walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.

- 2.8 Zestawienie kwotowe i podmiotowe z krótkim uzasadnieniem, analizą celowości oraz efektywności:
- przekazanych przez spółkę darowizn lub zawarcia innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 20 000 złotych lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego,
 - dokonanych zwolnień z długu lub zawarcie innej umowy o podobnym skutku o wartości przekraczającej 50 000 złotych lub 0,1% sumy aktywów w rozumieniu ustawy o rachunkowości, ustalonych na podstawie ostatniego zatwierdzonego sprawozdania finansowego, wraz z określeniem beneficjentów pomocy i informacją, czy organ nadzoru wyrażał zgodę na takie działania,
 - wydatków reprezentacyjnych, a także na usługi prawne, usługi marketingowe, usługi w zakresie stosunków międzyludzkich (public relations) i komunikacji społecznej oraz usługi doradztwa związanego z zarządzaniem,
 - zawartych umów sponsoringu, w których spółka jest sponsorem, (także umów marketingowych i o podobnym charakterze), wraz z określeniem beneficjentów pomocy i informacją, czy rada nadzorcza wyrażała zgodę na takie działania.
- 2.9. Omówienie instrumentów finansowych w zakresie:
- ryzyka: zmiany cen, kredytowego, istotnych zakłóceń przepływów środków pieniężnych oraz utraty płynności finansowej, na jakie narażona jest spółka,
 - przyjętych przez spółkę celów i metod zarządzania ryzykiem finansowym, łącznie z metodami zabezpieczenia istotnych rodzajów planowanych transakcji, dla których stosowana jest rachunkowość zabezpieczeń.
- 2.10. Wyszczególnienie pomocy finansowej, łącznie z gwarancjami, otrzymanej od Skarbu Państwa oraz zobowiązań podjętych przez Skarb Państwa w imieniu spółki.
- 2.11. Zestawienie istotnych transakcji pomiędzy spółką a podmiotami powiązаныmi.
- 2.12. Przedstawienie stopnia realizacji przyjętych do osiągnięcia przez spółkę wyników ekonomiczno-finansowych (rzeczowo-finansowych) oraz w przypadku ich

niewykonania podanie przyczyn takiego stanu oraz dalszych zamierzeń w tym zakresie.

2.13. Przedstawienie:

- a) kluczowych finansowych wskaźników efektywności związanych z działalnością spółki,
- b) kluczowych niefinansowych wskaźników efektywności związanych z działalnością spółki oraz informacji dotyczących zagadnień pracowniczych i środowiska naturalnego.

2.14. Informacja na temat dokonanych w ciągu roku obrotowego odpisów z zysku:

- a) wpłaty z zysku dokonanej na podstawie ustawy z dnia 1 grudnia 1995 r. o wpłatach z zysku przez jednoosobowe spółki Skarbu Państwa (Dz.U z 2020 r., poz. 16 z późn. zm.);
- b) wpłaty z zysku (o ile przepisy tak stanowią) na Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg dokonanej na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Rządowym Funduszu Rozwoju Dróg (tj Dz.U z 2021 r., poz. 1122).

2.15. Przedstawienie:

- a) syntetycznej analizy ekonomiczno-finansowej (rzeczowo-finansowej) podmiotów, w których spółka posiada akcje/udziały wykazywane jako inwestycje długoterminowe aktywów oraz uzasadnienia zaangażowania kapitałowego w tych podmiotach,
- b) wykazu podmiotów, w których spółka posiada pośrednio przynajmniej 10% głosów na walnym zgromadzeniu/zgromadzeniu wspólników wraz ze zwięzłą analizą celowości takiego zaangażowania kapitałowego (w przypadku trudnych do opisanie powiązań właścicielskich należy sporządzić schemat zależności kapitałowych).

3. Przewidywane kierunki rozwoju spółki

- 3.1. Przedstawienie kierunków rozwoju ze wskazaniem zagrożeń i ryzyka, jakie mogą wystąpić w spółce.
- 3.2. Opis możliwości rozwoju przewidywanej sytuacji finansowej w 2022 r., w tym bilans i rachunek zysków i strat w 2022 r.
- 3.3. Strategia spółki na najbliższe lata uwzględniająca m.in. możliwość pozyskania rynków zbytu, przewidywaną wielkość produkcji oraz niezbędne potrzeby inwestycyjne przedstawione w formie wieloletniego planu inwestycyjnego.

4. Działania restrukturyzacyjne i koszty ich wdrożenia

- 4.1. Omówienie stopnia realizacji programu naprawczego, jeśli taki jest realizowany.
- 4.2. Działania związane z restrukturyzacją organizacyjną, majątkową, zatrudnienia i obniżką kosztów wytwarzania, w tym m.in. informacja dotycząca tworzonych spółek:
 - a) struktura własności kapitału,
 - b) forma pokrycia kapitału,
 - c) podstawa prawna i ekonomiczna podjęcia decyzji.
- 4.3. Restrukturyzacja finansowa (postępowanie układowe, ugodowe postępowanie bankowe).
- 4.4. Inne działania w tym zakresie.

5. Informacje dodatkowe

- 5.1. Spółki powinny zawrzeć informację na temat stopnia realizacji planów ekonomiczno-finansowych (rzeczowo-finansowych). Spółki publicznej radiofonii i telewizji powinny dodatkowo przedstawić informację o stopniu realizacji planów finansowo-programowych.
- 5.2. Sprawozdanie z działalności spółki powinno również obejmować inne istotne informacje dla oceny sytuacji spółki np. wskaźniki finansowe i niefinansowe, a także dodatkowe wyjaśnienia do kwot wykazanych w sprawozdaniu finansowym, dane

i analizy zapewniające porównywalność wyników w przypadku różnych okresów sprawozdawczych, itp.

Uwaga: jeśli długość okresu działalności spółki, za który jest sporządzane sprawozdanie finansowe jest nieporównywalna z długością poprzedniego okresu sprawozdawczego, co powoduje nieporównywalność przedstawionych w sprawozdaniu finansowym wyników ekonomiczno-finansowych spółki za te okresy, zarząd powinien w tym punkcie przedstawić dodatkowe dane, informacje i analizy zapewniające porównywalność wyników.

6. Inne ważne zdarzenia mające istotny wpływ na działalność jednostki, które nastąpiły w roku obrotowym lub są przewidziane w dalszych latach.

(w punkcie tym należy również omówić kwestie związane z zawarciem lub rozwiązaniem umów handlowych, rozpoczęciem lub zakończeniem sporów, toczącymi się wobec spółki – wszczętymi przez spółkę – postępowaniami sądowymi, odwoławczymi oraz ewentualnymi roszczeniami i przeprowadzonymi kontrolami zewnętrznymi, a także awariami, wypadkami i zmianami przepisów prawa mającymi istotny wpływ na funkcjonowanie spółki).

.....
(miejsowość, data sporządzenia)

Podpisy członków zarządu (identyfikujące poszczególnych członków zarządu):

- 1) 2)
3) 4)

W uzasadnionych przypadkach, w szczególności wynikających z konieczności ochrony informacji wrażliwych z punktu widzenia działalności spółki, dopuszcza się możliwość, pod warunkiem uzyskania zgody podmiotu uprawnionego do wykonywania praw z akcji/udziałów należących do Skarbu Państwa, ograniczenia informacji zawartych w sprawozdaniu zarządu z działalności spółki do zakresu określonego w art. 49 ustawy o rachunkowości, z jednoczesnym przedstawieniem pozostałych informacji w załączniku do ww. sprawozdania, przedkładanym wyłącznie do wiadomości akcjonariuszy/udziałowców.

3. Sprawozdanie z działalności zarządu jako organu spółki

Sprawozdanie to powinno zawierać informacje o:

- 1) kadencji zarządu, dacie powołania i składzie osobowym zarządu w bieżącej kadencji,
- 2) zmianach w składzie zarządu na przestrzeni ostatniego roku obrotowego,
- 3) wewnętrznym podziale zadań i pełnionych funkcjach przez członków zarządu,
- 4) ustanowionych i odwołanych prokurach,
- 5) odbytych posiedzeniach zarządu i podjętych uchwałach,
- 6) realizacji uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w roku obrotowym 2021 oraz zaleceń Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu kierowanych do spółki w 2021 r.,
- 7) najważniejszych działaniach i decyzjach podjętych przez zarząd mających wpływ na sytuację ekonomiczno- finansową i działalność spółki.

IV. Sprawozdawczość rady nadzorczej

1. Sprawozdanie rady nadzorczej z oceny sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2021, sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty

Walne zgromadzenie/zgromadzenie wspólników, jako organ zatwierdzający sprawozdania spółek Skarbu Państwa wymaga, by roczne sprawozdania finansowe były badane przez firmę audytorską, jeżeli statut/umowa spółki tak stanowi.

Sprawozdanie rady nadzorczej z oceny sprawozdania finansowego za rok obrotowy, sprawozdania z działalności spółki oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty powinno odnosić się do wszystkich zagadnień, o których mowa w punkcie I.2. niniejszego dokumentu.

2. Sprawozdanie z działalności rady nadzorczej jako organu spółki w roku obrotowym 2021

Rada po zakończeniu każdego roku obrotowego sporządza sprawozdanie ze swojej działalności w minionym roku obrotowym, celem przedstawienia go walnemu zgromadzeniu/zgromadzeniu wspólników.

Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) informację o kadencji rady i kolejnym roku działalności w kadencji,
- 2) skład osobowy rady, pełnione funkcje w radzie, zmiany w składzie rady w trakcie roku obrotowego,
- 3) informację o liczbie odbytych posiedzeń rady oraz liczbie podjętych uchwał,
- 4) informację o obecności członków rady na posiedzeniach i podjętych uchwałach o usprawiedliwieniu lub nieusprawiedliwieniu nieobecności,
- 5) istotne problemy, którymi zajmowała się rada i przeprowadzone kontrole oraz postępowania wyjaśniające,
- 6) zestawienie uchwał podjętych przez radę (podać numer uchwały, datę podjęcia oraz temat jakiego dotyczyła uchwała),
- 7) informację o wykonaniu uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników odnoszących się do działalności rady - jeśli takie uchwały były podjęte, a także informację o wykonaniu poleceń i zadań zleconych radzie przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) kontroli wpływu wzrostu wynagrodzeń na sytuację finansową spółki,
 - b) realizacji obowiązków sprawozdawczych, w tym terminowości przekazywania kwartalnych informacji o spółce, informacji o udzielonych gwarancjach i poręczeniach,
- 8) informację o realizacji programu strategicznego lub naprawczego,
- 9) dokonane przez radę zawieszenia członków zarządu w pełnieniu funkcji i oddelegowania członków rady do pełnienia funkcji członków zarządu - jeżeli takie zdarzenia miały miejsce,
- 10) informację o decyzjach rady odnośnie wyboru firmy audytorskiej, zleceniach ekspertyz itp.,
- 11) analizę i ocenę funkcjonowania podmiotów grupy kapitałowej przy ocenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej,
- 12) ocenę wykorzystania majątku trwałego w działalności spółki, ze szczególnym uwzględnieniem nieruchomości. Analiza powinna obejmować:

- a) nieruchomości niewykorzystywane w bieżącej działalności i których wykorzystanie w przyszłości nie jest planowane, w aspekcie możliwości zbycia, dzierżawy lub wynajmu,
 - b) istotne składniki pozostałych aktywów trwałych, w tym między innymi maszyny i urządzenia niewykorzystywane w bieżącej działalności i których wykorzystanie w przyszłości nie jest planowane, w aspekcie możliwości zbycia lub likwidacji, dzierżawy lub wynajmu,
- 13) uwagi rady dotyczące współpracy z zarządem;
- 14) informację rady nadzorczej o stosowaniu przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń oraz uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w tym zakresie. Rada nadzorcza przedstawia informację w sprawie ukształtowania i stosowania w spółce i w grupie kapitałowej zasad wynagradzania wynikających z przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń oraz uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w zakresie kształtowania wynagrodzeń członków zarządu, jak również organu nadzorczego/ pełnomocnika wspólnika.

Sprawozdanie roczne rady nadzorczej powinno zostać przyjęte uchwałą rady i załączone do dokumentów sprawozdawczych przesyłanych do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu celem odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników.

Rada nadzorcza powinna sprawdzić, czy w trakcie roku obrotowego przesłała do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wszystkie dokumenty sprawozdawcze, a w szczególności:

1. regulaminy wewnętrzne funkcjonowania organów spółki (w roku ich przyjęcia lub dokonania w nich zmian):
 - a) regulamin zarządu,
 - b) regulamin rady nadzorczej,
 - c) regulaminy wyborcze;
2. kopie wszystkich podjętych przez radę uchwał;
3. kopie protokołów rady z posiedzeń, na których podejmowane były decyzje w sprawach zawieszenia członków zarządu oraz z tzw. „posiedzenia bilansowego za rok obrotowy 2021”, na którym przeprowadzana jest ocena rocznego sprawozdania finansowego, sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz wniosków zarządu w sprawie podziału zysku/ pokrycia straty;
4. kwartalne informacje o spółce;
5. sprawozdania F-01 za miesiące kończące każdy kwartał.

Stwierdzenie niewykonania obowiązków sprawozdawczych wobec Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu może skutkować przesunięciem terminu odbycia zgromadzenia do czasu uzupełnienia dokumentów, a w skrajnym przypadku – nieudzieleniem absolutorium członkom rady nadzorczej.

V. Sprawozdawczość pełnomocnika wspólnika

1. Sprawozdanie pełnomocnika wspólnika z oceny sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2021, sprawozdania zarządu z działalności spółki oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty

Zgromadzenie wspólników, jako organ zatwierdzający sprawozdania spółek Skarbu Państwa wymaga, by roczne sprawozdania finansowe spółek były badane przez firmę audytorską, jeżeli umowa spółki tak stanowi.

Sprawozdanie pełnomocnika wspólnika z oceny sprawozdania finansowego za rok obrotowy, sprawozdania z działalności spółki oraz wniosku zarządu w sprawie podziału zysku lub pokrycia straty powinno zawierać wszystkie elementy, o których mowa w punkcie I.2. niniejszych Wytycznych.

2. Sprawozdanie z działalności w roku obrotowym 2021

Pełnomocnik wspólnika po zakończeniu każdego roku obrotowego sporządza sprawozdanie ze swojej działalności w minionym roku obrotowym, celem przedstawienia go zwyczajnemu zgromadzeniu wspólników.

Sprawozdanie powinno zawierać:

- 1) informację o powołaniu pełnomocnika wspólnika (data powołania, nr uchwały zgromadzenia wspólników),
- 2) informację o spotkaniach z zarządem oraz wizytach w spółce,
- 3) zestawienie decyzji, opinii i wniosków sporządzonych przez pełnomocnika wspólnika oraz protokołów z wyboru firmy audytorskiej i przeprowadzonego postępowania kwalifikacyjnego na wybór członka zarządu (należy podać rodzaj, numer i datę dokumentu oraz temat, jakiego dotyczy),
- 4) informację o istotnych problemach, którymi zajmował się pełnomocnik wspólnika, o przeprowadzonych kontrolach oraz postępowaniach wyjaśniających,
- 5) informację o realizacji wykonania przez pełnomocnika wspólnika zadań wynikających z uchwał zgromadzenia wspólników, a także informację o wykonaniu poleceń i zadań zleconych pełnomocnikowi przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu, ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) kontroli wpływu wzrostu wynagrodzeń na sytuację finansową spółki,
 - b) realizacji obowiązków sprawozdawczych, w tym terminowości przekazywania kwartalnych informacji o spółce, informacji o udzielonych poręczeniach lub gwarancjach,
 - c) wykonania obowiązku sporządzenia sprawozdań kwartalnych z działalności pełnomocnika wspólnika,
- 6) informację o realizacji programu strategicznego lub naprawczego,
- 7) informację o decyzjach pełnomocnika wspólnika odnośnie wyboru firmy audytorskiej, zleceniu ekspertyz itp.,
- 8) analizę i ocenę funkcjonowania podmiotów grupy kapitałowej przy ocenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego grupy kapitałowej,
- 9) ocenę wykorzystania majątku trwałego w działalności spółki, ze szczególnym uwzględnieniem nieruchomości. Analiza powinna obejmować:
 - a) nieruchomości niewykorzystywane w bieżącej działalności i których wykorzystanie w przyszłości nie jest planowane, w aspekcie możliwości zbycia, dzierżawy lub wynajmu,

- b) istotne składniki pozostałych aktywów trwałych, w tym między innymi maszyny i urządzenia niewykorzystywane w bieżącej działalności i których wykorzystanie w przyszłości nie jest planowane, w aspekcie możliwości zbycia lub likwidacji, dzierżawy lub wynajmu,
- 10) uwagi pełnomocnika wspólnika dotyczące współpracy z zarządem oraz wniosek pełnomocnika w sprawie udzielenia absolutorium członkom zarządu.
- 11) informację pełnomocnika wspólnika o stosowaniu przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń oraz uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w tym zakresie. pełnomocnik wspólnika przedstawia informację w sprawie ukształtowania i stosowania w spółce i w grupie kapitałowej zasad wynagradzania wynikających z przepisów ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń oraz uchwał walnego zgromadzenia/zgromadzenia wspólników w zakresie kształtowania wynagrodzeń członków zarządu, jak również organu nadzorczego/ pełnomocnika wspólnika.

Sprawozdanie roczne z działalności pełnomocnika wspólnika powinno zostać załączone do dokumentów sprawozdawczych przesyłanych do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu celem odbycia zwyczajnego zgromadzenia wspólników.

Pełnomocnik wspólnika powinien sprawdzić, czy w trakcie roku obrotowego zarząd przesłał do Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wszystkie dokumenty sprawozdawcze, a w szczególności:

1. regulamin zarządu (w przypadku zmiany);
2. jednolity tekst Umowy spółki (w przypadku zmiany);
3. roczny plan ekonomiczno-finansowy (rzeczowo -finansowy);
4. program strategiczny lub naprawczy;
5. kwartalne informacje;
6. sprawozdania F-01 za miesiące kończące każdy kwartał.

Stwierdzenie niewykonania obowiązków sprawozdawczych wobec Ministerstwa Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu może skutkować przesunięciem terminu odbycia zwyczajnego zgromadzenia wspólników, a w skrajnym przypadku negatywną oceną pracy pełnomocnika wspólnika.